

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBÖL Szeredán 29. Oktoberben 1788.

*Erdélyből a' Hátszeg-vidéki Táborból Szászvárosra, és
onnan hozzánk érkezett 2 bizonyos Leveleknek rövid
Summájok :*

Szászváros 16-dik Octob 1788. Octobernek 7-dik
napján reggeli 8-órákor réá ütött a' Törökség
mintegy 4-ezerig való a' mi Hátszegen fekvő Né-
pünkre, olly szándékkal ; hogy az Hátszegi Magazi-
numot fel-gyújtsák, kik a' *Bóldogfalvi*-vizen által
jövén, két részre osztották magokat, egy része Viz
mentére *Orlya*-felé fogott, más része pedig a' Hát-
szegi malom mellett lévő *Egerfák*-felé; az *Orlya* mel-
lett a' Török-búzák között a' Magazinumra menő

Törökök elejibe egy Divisio Vasas kommandóroztatott, a' más részinek pedig egy Divisio Húszár, kik mind két részről egymásra tüzelvén, 's részünkről az ázgyuk-is ki-süttetvén nem kevés kárt tettek a' Pogányokban, nálok pedig ágyu nem lévén, csak apró fegyverrel tüzeltek, ezen tsata 4 óráig tartván, a' Pogányság vissza-veretett. Részünkről *Toskána* All-Hadnagyal *Budai* nevezetüvel 12 köz-legény esett-el, kiknek fejeket a' Pogány el-vitte, ki-vévén a' *Budai* Hadnagyét, kit *Tiller* Kapitány 6 Húszárral vitézül meg-mentett, ezen jeles Kapitány-is majd nem a' halál torkából menekedett-meg, kinek alatta lévő lovát el-lövén a' Pogány, gyalog maradt; 's minden-felől körül-vétetvén, már két horgat-is akasztottak vólt beléje, hogy elevenen el-vigyék, a' midőn Húszárjai halálra vetvén magokat Kapitányokért, vitézül ki-szabadították a' Pogány kézből: ekkor egy Pogány két-felé akarván a' Kapitány fejét dühös kardjával vágni, a' Csákóban lévő vas (köz-ember Csákót tett vólt fejébe) életét megtartotta, a' vasat ugyan félig bé-vágta a' kard, 's onnan ki-szökvén a' fél pofáján jótska sebet ejtett a' Kapitánynak, mely sebet bé-köttetvén még lóra ült, 's kergette a' Pogányt; a' Vasafok közül-is heten el-estének. A' Pogányokban mennyi kár esett, nem lehet tudni; minthogy halottyaikat el-szokták vinni, a' tsata-hellyén csak 3 Török-ló, és 3 Török maradt, kiket el-vinni idejek nem vólt. Itt a' Gyalogság egy tüzet sem adott, 's közüllök egy sevelzett-el. E' szerezént vissza-veretvén a' Pogányság, a' ki fel-tett széllyában nem bődögülván, minden dühöséget ismét tüzzel öntötte-ki, és az ide

Értéztélára fel-jegyzett Faluk közül a' mellyek után Kereszt vagyon , újra fel-égette , a' többeket pedig az előtt egy héttel égetvén , a' mi akkor belöllek meg-maradott vólt , most újra a' szél-is segitvén hammúvá tette.

A' fent említett tzedúla és a' két izben el-égett Faluk ezek :

Kerület Silly : Petrilla , Dilsza , Petrosz , Livadzel , Urikány , Volkány , Kimpulnyág , Krivádia , Meriosor.

Kerület Borbátviz : Petrosz , Nagy és Kis Bár , Farkaspataka , Livádia , Ponor , Ohábaponor , Puj , Gallatz , Borbátviz , Urik , Hobitza Urik.

Kerület Matresd : Serel , Rusor , Bajesd , Fejérviz , Vajtej , Korojesd † , Patos † , Malojesd † , Matresd , Kö-Ohába , Alsó-szállás-pataka , Felső-szállás-pataka , Musora †.

Kerület Totesd : Bóldogfalva , Nalázt , Csopeja , Boresd , Vád , Szatsál † , Szent Péterfa † ; a' kereszttel itt jegyzettek most újra égettek-el.

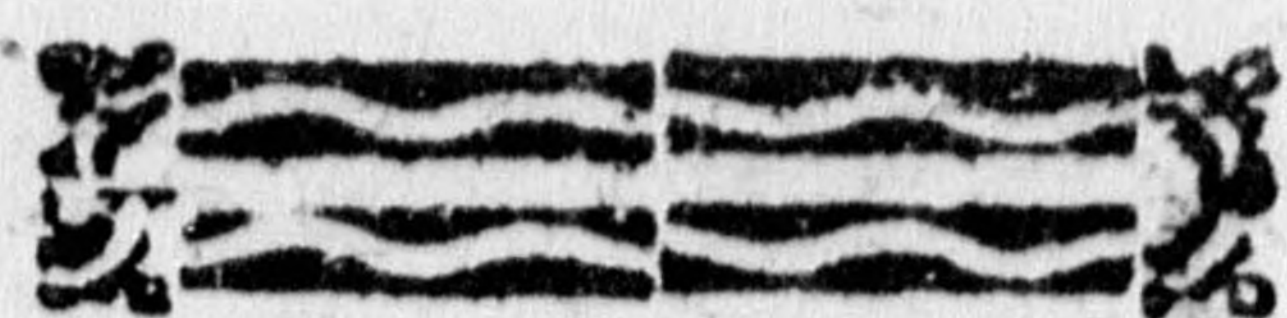
Septembernek 28-dikától fogva , mellyen a' Törököknek 4-ezerből álló Pikétje a' Hátszegi mezőben a' mi Lovas Pikétünkre réá-tsapott , holott a' Török részről 25. részünkről egy Húszár és két lovak el-estenek , a' Törökök mind eddig a' Hátszegvidéki erdőkben az el-futottaknak keresésekben , 's rablásokban töltötték idejüket , a' minthogy eddig elé 3-ezer embereket el-is rablottanak , kik között vagynak *Borbátvizi Balás István , Csoka János , és Karujasi* nevezetü Nemes emberek , ezek Házakot utólsó veszedelemig el-hagyni fajnállották. Nevezetes az : hogy *Csóka Jánosné* , Férje ki-váltásáért nagy tsomó pénzel a' Törökhez bé-ment , de se rólla , se Férjéről mind eddig leg-kissebb hir sem halatott , talám mind ketten Pogány kézben fognak

maradni. — A' 2-dik Levél: Octobernek 6-dikán el-hagyván a' Törökök az erdőket, 7-dikre virradolag *Bóldogfalva*, 's *Nalázt*-felől 3-ezeren Logerünket, 's Hátzegi Magazinumainkot ki-mondhatatlan lármával, hahotalással, dühösséggel szándékozék meg-keríteni, ezen fel-tett szándékot egy *Divisio Toskána* Húszár, és egy *Divisio Vafas* meg-gátolák, mely-szerént olztán Hátzeg, 's *Bóldogfalva* között edgyütt reggeli 7 órától fogva 10 óráig tsatázának, a' Pogány olly félre való Sántzos bokros helyre tsalá Lovasainkot, hogy ágyukkal őket löni nem leheté, 42 ágyu lövésre tsak egy Török maradott a' *Bóldogfalvi* magos hidon, kit az ágyu lováról le-lött. A' Sántzban lévő Lépe megszűze kerülte, 's így szükség nem vólt a' gyalognak egy puskát-is ki-löni, a' mi katonáinkkal felettébb egyben elegyedtenek vólt a' Törökök, 's a' miatt az ágyuknak ki-sütések inkább ijesztés gyanánt szolgáltanak a' tsatában. A' tsatázást a' Hátzegi hegy-tetejéről jól lehetett látni, melynek vége lévén, 's a' Törökök *Pujig* kergettévénel, annakutánna, az el-esteket a' Platzon meg-nézök sok Nemességek, holott estenek-el Kapitány *Tiller* szárnya alóll Hadnagy *Budai*, és 12 Húszár, a' Vafások közül egy Káplár, 9 köz-ember, és 8 lovak, sebet-is kaptanak Kapitány *Tiller* kardal edgyik pofáján, mely türhető, eztet a' Kapitány kezkenyőivel hirtelen bé-kötvén újra, 's még keményebben kezdett hadakozni, de szinte horgában marada két sídás Töröknek, kik két-felől horgaikot már Kaputtyában akasztották vólt, de jó lova sebes elé ugrásában a' Kaput ki-szakadt, továbbá se-

ben estenek Húszárok 15. Vasfokok 7 a' Pogány részéről mintegy 50 hüllott-el, kik között tsak 3 maradt a' tsata-hellyén, a' többiket el-vitték, 's a' körül-lévő Falukban meg-égették, a' miéinknek fejeket mind el-vitték a' *Budai* Hadnagyén kívül, kit a' Húszárok fel-kapván bé-vitték a' Logerbe, élt-is mint egy három-fertály óráig a' Logerben. Eddig elé égett-el a' Török 42 falut, már kevés vagy on hátra, a' Vas-kapu-felől, Hátzeg-vidékét senki más a' Törökön kívül nem birja. — Imé én 2 hiteles Hátzegi Leveleknek mását küldém, mellyeknek igazságáról az egész Erd. Olvasó Közönség előtt jót állok. — Tsuda dolog, itten még hó nintsen a' nagy Havafokon, a' hóharmat-is tsak kétszer esett-e még. — A' szüret majd mindenütt még Octobernek első hetében meg-esett. Kevés Borunk lészzen mindenütt; de jó. — Minden féle Gabonánk termése Istennek hála alkalmas. — Már a' Komendérozó Generál-is *Fábris* Ur a' Hátzegi Táborhoz le-ment, a' *Stabja-is* a' *Toskána* Húszár Seregnek *Talmátsról* oda érkezett. Generál *Rall* *Brassó*ból a' *Talmátsról* Táborhoz ment.

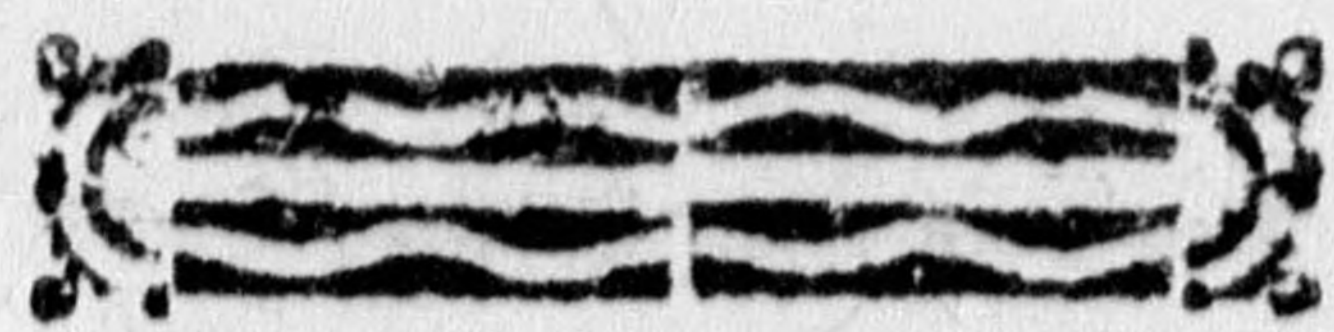
Fübes 8-dik *October*: — Bizodalmas jó Uram, Földi Uram! — Ezen hónapnak 3-dikán itt Bánátusban *Boksán* nevezetü Városban következő ok-ra nézve Divisiomtól ki-rendelve lévő Fő Hadnagy *Budai Ignátz*, hogy a' Törököktől, kik az említett Város körül magokat naponként számolon mütogották, ki-ne raboltassék és a' nagy Királyi Élész házok füsté hammúvá ne-téteszenek, midön a' Töröknek tellyes igyekezetek az vala, hogy ezen Vá-

rosra rá-űszenek; Hadnagy Uram helyyéről, a' hól
külömben Komandójával áll vala, el-húzván ma-
gát, járatlan erdökön és vidéken keze alatt lévő
Népével nagy siettséggel keresztül-menvén, hátúlról
rá-ütött az ellenségre. Látván ezt a' Törökök,
hogy ők háromszorta nagyobb erővel légyenek, mint
az ellenek sebessen nyargaló Hadnagy, bátor sziv-
vel ellent-állának. Ezzel semmit sem gondolván a'
maga Népe előtt sebessen nyargaló Hadnagy, meg-
fordúl 's így szól a' maga Húszárjaihor: *rajta Vité-
zek! utánnam bátor szivvel!* Midön egymáshoz mint-
egy 20 lépésnyire érkeztenek vólna, fegyveri tüzre
kerüle a' dolog mind a' két részről; de észre-vévén
a' Törökök *Budai Ignátz* Urnak első pistollya ki-
lövésére a' magok Vezérjeknek lováról lett le-for-
dúlását; azonnal meg-rémülvén, szaladáshoz kezdé-
nek. Ezen meg-szaladott ellenséget, (kiknek száma
93 fő vala) kergetni kezdvén a' Hadnagy, azokat
hátúlról momba követvő nyak szirtbe vagdaltatni
a' Húszárokkal mind addig meg-nem szünék, mig
ezek a' sűrű erdőben magokat el-rejteni kéntelenit-
tetének; mely alkalmatossággal 7 Törökök agyon
lövettek, 9-en le-vagdaltattak, 2-ten pedig közüllök
elevenen fogattattának-el. *Buday* fő Hadnagy Ur-
nak Vitézei közzül *Litvártzi* Káplár és 2 köz-em-
ber sebbe estenek. Ezen fő Hadnagy Urnak több
jeles tselekedetei között nevezetes az, hogy a' mi-
dön mellette lévő jó és Vitéz katonájának a' jobb
lába keresztül lövettetett vólna, és lováról le-for-
dúlna, a' Törökök gyilkos szokások-szerént a' föl-
dön jajgató Húzárt vagdalni kezdék, mivel már
kardja

kardja egy kemény szúrásban a' Török' testébe tört
vala, és nyakában lévő karabélyát-is ki-lötte va-
la, mellyet a' Hadnagy meg-látván oda ugrék Pa-
ripájával és erről le-szálván, három Törökök ellen
addig óltalmazá, mig ezt más Húszárok észre-vé-
vén oda nyargalának, és mind sebes Pajtásoknak,
mind Hadnagyoknak életét meg-menték a' 3 Török-
nek markából. — Mind ezeket én hivatalom és kö-
teletségem - szerént G. F. M. L. Gróf *Brékhánville*
Urnak *repræsentálván*, e' pedig ő Felségének fel-ad-
ván, ő Felsége ezen hón. 6-dikán ezt méltoztatá
Német nyelven a' fenn említett fő Vezér Urhoz, és
ez én hozzám írni: „ A' Felséges Tsászár nékem
parantsólt, mely-szerént én Obester Uramnak és ál-
tala fő Hadnagy *Buday Ignátz* Urnak Vitéz maga
viselésén való tellyes meg-nyugvását ő Felségének
jelenténém, mellyet ő Felsége különös emlékezetben
fog tartani. A' prédált lovakot ő Felsége a' tsatá-
ban ditséretesen hartzólt Húszároknak engedi, és 2
napi 'Sóldal őket meg-ajándékozza. Gróf *Brekhán-
ville* F. M. L. — Mind ezekre nézve ezen nagy ér-
demű fiatal Tifzt Urnak vitéz tselekedeteit a' *Ma-
gyar Kurirba* iktatni ne-terheltefsék — magamat a-
jánlván maradok 's a' t. B * A * N. *Wurmzer* Ser-
gének Obestere és Komendánsa. — *Ezen Levél szó-
ról szóra így jött vala kezünkhez.*

Meg-jegyzések.

Ezen folyó hón. 18-dikán, az ideig tartóságot
örökké-valósággal váltotta-fel Galántai Gróf *Fekete*
György Ur ő Excellentiája a' vólt Ország Birája,
a' *Szent István* nagy Keresztes *Rendinek* Tagja 's t.

Hazája hasznára töltött életének 77-dik esztendejében, hosszúas betegsége után, F. Ts. és Királyi fő Hadi-Vezér kedves fiának ölében. — *Galántai Gr. Fekete György* Ur vélsi eredetét egy régi Nemes Familiából, melynek ágazatja Erdélyben máig is feltaláltatik. Már 1741-ben a' F. Kamaránál, 1745-ben a' F. Udvari Magyar Kantzelláriánál Tanátsofsá; 1748-ban Personálifsá; 1751-ben *Arad Vármegyének* Fő-Ispánnnyává; 1762-ben a' F. Udv. Magyar Kantzelláriának V. Cancelláriusává; 1773-ban Ország-Birájává lett vala; 1764-ben a' nagy Keresztes Rendel, 1784-ben pedig nyugodalommal ajándékoztaték-meg.

Nyúgodjál nagy OSZLOP! sok terhét emelted

Hazádnak, midön e' Tifztségid viselted.

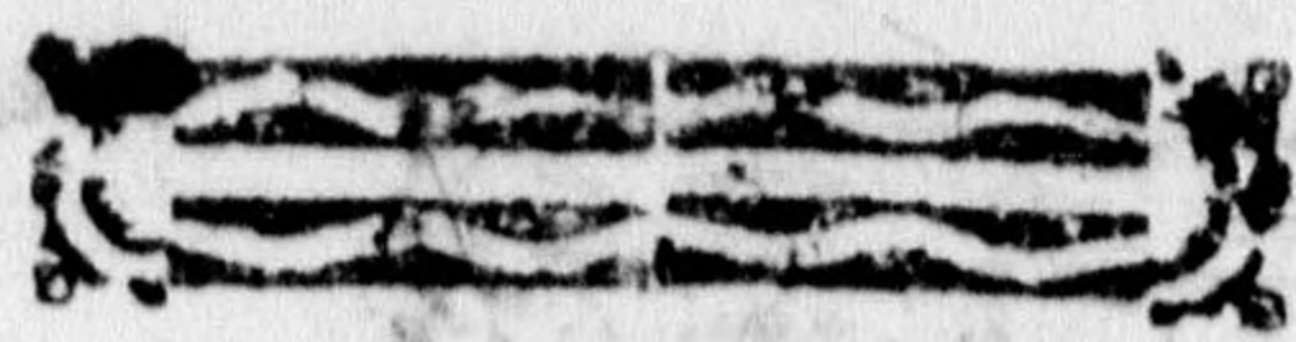
Amaz egész Hazánkban nagy nevéről nevezetes fő Pap Gróf *Eszterházi* az *Egri* Püspök Ur ő Excellentiája igen terhes nyavallyákban mondatik fekönni, az *Egerből* jött Tudósítások-szerént. — Az *Eszterházi Antal* Sergében vólt Hadnagy Gróf *Aloisius Csáki*, virágzó életének 24-dik esztendejében, Sept. 14-dikén az örökké-valóságban élök Fejedelmének Zászlója alá esküvék Szebenben, egynéhány napig tartott hideg-lelése után. — Ama nevezetes Europai Nagy Főnek az örökké-valóságban lévő vólt Pruszszus Királynak II-dik *Fridriknek* azon maga után hagyott Munkája, melyre egész Europa nagy ohajtással várakozik vala, már most 15 darabban, mind Németül, mind Frantziáúl egyszer-smind jött világozságra. Frantziáúl 18, Németül pedig 15 Tallér az árta. — Ama híres levegőben e-

vező Kotsis *Blankhárd* a' Berlini levegőt-is szeren-
tséfen meg-járván, a' Pruszszus Királytól egy 2000
Tallért érő Vilhelmsd'orral tellyes arany pikfissel
ajándékozott-meg. — A' Purtugalliai Koronára
következő H. *Brafilien*, kinek következendő uralko-
dásáról mindenek fokát ígérek vala, Sept. 11-di-
kén meg-halálozék. Született vala 1761-ben Aug.
21 dikén, és Fébr. 7-dikén 1777-ben az ő Annyá-
nak Juliusnak 21-dikén 1746-ban született Öttsével
házolsági életre lépett vala, a' kitől egy magzattya
sem maradván, már most a' Korona az ő Öttsére
*János Mária Josef*re fog szállani, ki a' Spanyol Ud-
vartól házasodott. A' Portugalliai Királyság a' ma-
radékra nézve már most olly gyenge lábon áll, va-
lamint a' Spanyol Királyi ház, hogy ezen környül-
állások-szerént igen könnyen meg-eshetik, hogy *Spa-*
nyol-ország és *Portugallia* ismét egy *Bourboniai* ház-
ból származott Printz' Uralkodása alá esnek. — Gal-
litziában a' Lelkek meg-fzámláltatásának munkája
egészszén el-végeztetett, és találtattak 1,345,803 élő
testes lelkek; tehát 257,368-al többen, mint 1768-
ban, a' midön a' számlálás-szerént tsak 1,088,435-
tön találtattanak vala. — A' Jamáika Szigetéből
jött Levelek-szerént az idén annyi Nádméznek (tzu-
kor) való Nád termett, a' mennyire még az em-
berek nem emlékeznek. Nintsenek annyi hajók,
hogy itt meg-ne rakodhassanak, és annyi Magazi-
numok, a' mellyekben az itt maradandó termés el-
férhessen. El-fér az ezért bé-jövő pénz az Anglus
erzfényekben. — Pruszsziaában tsak egy Levelet vár-
nak Varsoyból, már készzen 40-ezer fegyveres Prusz-
szus

szus a' Lengyel-orfszági Diétára Gen. Lájdinánt *Anhalt* vezérsége alatt; nem külömben 30-ezer *Holl. stáinba* indulni, hogy a' *Svéd-földre* telepedett *Dánus* és az ez ellen álló *Svéd* Táborok között támódható véres pert tsendefségben tarthassa. — A' Török szolgálatban lévő *Frantzia* Tiszteknek parantsolatúl ment, hogy a' kik vizsza nem meunek, azok a' magok jószágaikat el-veztik. Egynéhányon már vizsza-is mentenek; de minthogy többnyire ezek mind olyanok a' kiknek nints mit el-vezteni, sokan meg-maradtanak — *azonban nagy a' Politika.* — A' *Frantzia*, *Anglus* és *Pruszszus* Udvarok munkába vették a' Török és a' 2 *Frigyes* Tsászári Udvarok között esendő békekséget; de a' *Porta* előre jelentette ezeknek, hogy *Krimia* légyen az első punktum benne, mintegy *Conditio sine qua non*; mert külömben nem békéllik; noha a' *Német* Tsászárral békekségre lépni kész. — Némely Levelek azt hirdetik, hogy *Serviát* és *Moldovát* oda igerte volna a' Török a' *F.* Tsászárnak olly fel-tétel alatt, hogy az *Orosz* frigyről mondjon-le, és békekséget kötne ezen *F.* Udvarral; de ezt nem-is lehet gondolni, hogy meg-elsék, a' honnan — *Isten* tudja mikor, és hogy lesz a' békekség.

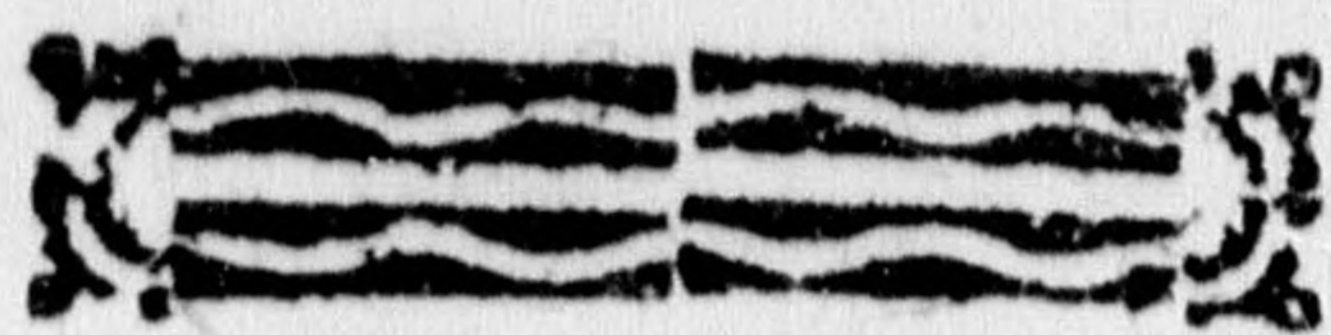
Egy *Német* Levélben ezt olvasom (igazé vagy nem — a' *Sógor* állyon jót érette) hogy a' meghólt nagy nevü *Fridriknek* egy *Kersdorf* nevü *Adjutántja*, kinek *Obestlájdinánti* rangja vala, egy idegen *Udvárnak* *Berlinben* lévő *Követjével* ennekelötte *viadalra* menvén, azt el-ejtette, 's a' *F.* Tsászárhoz *szaladván* *tavały* szolgálatot és óltalmat kérvén,

vén, minthogy nem nyert, az idén a' Török Nagy Vezérnél kért szolgálatot, és most annak Adjutántja. Ezen Férfiat tsak lehet gondolni, ha *Fridriknek* Adjutántja vólt, mitsoda tehetségü ember lehet. — Egy Szakfzoniai Szerentsétlenségbe sikamodott Patantyus Tiszt-is fok Udvaroknál keres vala szolgálattott magának; de minekutánna nem talált, ez-is a' Nagy Vezérnél mondatik lenni; ki a' Nagy Vezér Táboránál lévő ágyuzóknak Vezére — *auri sacra fames &c.* — A' múlt heteken indúla a' Dunán 10 hadi dolgokkal meg-terhelt hajó, mellyek közül edgyiken 10 milliom ezüst pénz vala, mely igen jó örizet alá indúla-meg. — A' mint hallatik a' hadifoglyok a' F. Császári és Királyi Birodalomban széllyel osztatnak a' ki-tserelésnek idejéig. Kafsáról-is ezen hón. 13-dikán azt irják, hogy itt-is egynéhány Török-foglyoknak szállást készittenek. — A' F. M. L. *Tillier* halálával árván maradott Serget ő Felsége Generálmájor *Klébek* Urnak adta, a' maga *Novinál* meg-bizonyított jó maga viseletéért. — A' 'Siddók eddig fel-gyűjtötték a' pénzt, 's mihelyt valamely tereh érkezett az Országra, úti-laput vettenek talpok alá 's a' pénzel el-lódúltanak; ezen hón. 15-dikén olly parantsolat hirdettetek-ki Lembergben, hogy ezek a' ki-vándorlásben a' Keresztények törvényéhez szabják magokat, külömben ezeknek törvények-szerént büntettetnek. — Egy még Juliusnak 30-dikán költ Felséges Rendelés-szerént a' parantsoltatik, hogy egy *Evángelikus* és *Réformátus* Tanító-is Oskolai tanításra ne-botsáttassék, mig arról, hogy a' tanítás módját tökéletesen tudja, a'

Nemzeti (*Normális*) Oskolától rend-szerént való bizonyosság Levelet nem mutat a' Superintendentzián. — Egy más F. parantsolatban pedig meg-ujjittatik azon rendelés, mely-szerént, ha valaki a' nagyobb Oskolákban tanuló nevedékeny ifjaknak nevezetesen az Alumnusoknak (*Stipendium*) pénzt költsőnez az ő Tanítójok, Tutorok, vagy Szüléjek tudta és engedelmé nélkül, és az által ezeknek alkalmatofságot nyitnak az erköltsek' meg-velztegettetésére, azoknak költsön adott pénzéket az ott lévő nagy harang fogja usorástól edgyütt meg-fizetni. —

A' Fő Hadi Tanáts' jelentései tsak ezek: „

(* *) *A' Zemlini Táborból Octobernek 6-dikán költ: Visgálódni ki-küldetvén egy Szabad-seregbéli Strásamester, azt hozta hirül, hogy Osmán Basa, 5-ezer lovag és gyalogokból álló Sereggel, Octob. 12-dikén Jekmegluk forrásánál, az ugy nevezett Eugenius Sántzában meg-telepedett; de ottan nem sokáig mulatván, 500 éleséggel terhelt szekerekkel, 2500 juhokkal, és mintegy 300 darab szarvas-marhákkal Belgrád-felé vette útját: a' hová midön közelgetne, feles Törökök jöttek Belgrádból ő eléjébe, a' kik őtet a' Vracharon örömmel fogadták, és Belgrádba bé-kisérték. Ugyan ezen Törökök közül Octob. 13-dikán, mintegy 200-an Jágodina-félel szöktének; külömben-is átaljában tsak-nem minden utak Belgrádból tele vagynak onnan el-szökő Törökökkel. A' mi visgálódni küldetett kerülő vizsgáló-
gyá-*

gyázataink 34 darab szarvas - marhákot prédáltanak. — *Belgrádból* Octob. 15-dikén 19 Sajkák és 6 fél Gallyák mentenek-le a' Dunán; egy darabig a' Várbéli ágyuzások által, azután pediglen a' parton melyékesleg le-menő lovas Törökök által fedezett-vén: ellenben ezen napon 100 fedeles terhelt szeke-
rek jöttek *Nissa*-felől *Belgrádba*.

A' *Tóth-orzági Tábori Szállásról Ujj-Grádiska* mellől *Octobernek* 17-dikén költ: Minekutánna Vezér *Báró Laudon*, a' *F. M. L. Báró de Vins* keze alatt *Horváth-országban* hátra hagyott *Seregnél*, és a' két meg-vett *Török Vároknál Dubitzánál és Novinál* jó rendeléseket tett volna: tehát maga-is *Báró Laudon*, a' *Tóth-országban* *F. M. L. Gróf Mitrovski* vezér-sége alatt álló *Sereghez* előre segittségül el-küldött *Valdek* *Dragonyosoknak*, és 8 *Batalion* *gyalognak* utánok indult; és *Octob. 17-dikén* az *Ujj-Grádiski* *Taborhoz* meg-is érkezett. A' *Novi Várának* meg-vételekor *Báró Laudontól* név-szerént meg-di-tsért *Tisztek* közüll, ezen következőket ő *Felsé-ge* rangjokban egy lépéssel elébb mozdítani méltóz-tatott, ugymint: *Infinér Kapitány Terrinyi*, *Gréven* *Húszár Fő-Hadnagy Bökk*, *Preisz Al-Hadn. Gróf Thün*, *Klébek Fő-Hadnagy Fiquelmont*, első *Bánát* *Határnok Fő-Hadnagy Russo*, az *Infinér Fő-Hadn. Bedovits*, és ugyan *Martinitz* és *Bianchi* *Al-Had-nagyok*, továbbá ágyus *Al-Hadnagyok Pertz* és *Mrätz*, utóljára a' *Klébek* *Regementbéli Strásamester* *Heinrich*, mind ezek rangjokban egy lépéssel fel-lyebb hágtanak. Eddig vagynak a' *Fő-Hadi-Ta-náts'* jelentései. (* *)

Egynehány apró bizonytalanságok

(Szinte ki-mondám hazugságok.)

„Egy Pesten most az első idők után termelt Ujság-levélből ezeket írhatjuk, hogy a' Nagy Vezér egyenelsen *Drinápoly* Városának vette úttját, és ott lészzen a' télen. (*Belgrádban van*) — „Az Oroszok, a' Törököknek egész hajós Sergeket *Otzakov* Varával edgyütt bé-zárták, 's ugyan azért az egész Fekete-tengernek Urává lettenek, a' honnan könnyen szállásra mehetnek *Konstantzinápolyba* (*lassan Tiszt-társ Uram! e' már sokotska*) — „Tegnap-előtt (13-dik Octob.) *Kuditz* nevezetü helységben, mely *Tömösvártól* 8 mért-földnyire vagon, 3 Oláh Papokat és 50 Oláhokot fel-akasztottak, és ezen továbbok között 140 a' mi lovas Sergünk által le-aptittatott, mivel paraszt fegyvert fogtanak vala az őket el-fogni akaró Húszárookra. Illy hasznos példák történnek mindenütt a' Bánátban. Ezen Gonosztévöket mindenütt *Popák* vezérlik. A' föld-népe mindenütt áldja ő Felségét ezen szükséges példákért; mivel ezek által tétetnek az utak és úttzak bátorságossá. (*e' már nem hozugság*) — „Itt a' mi mostoha Atyánkfiának a' Pesti Kurirnak Leveléből egy olly szép hirt írunk-le, mellyet ő maga sem hitt, midön írta, 's mi sem hiszszük; de minthogy szép találmány, 's nem lehetetlen ide iktatjuk:

„Minekutánna *Feldmarfal* *Laudon* *Novit* megvette volna, az edgyik részét *Sergének* *Török* *Gráditška*-felé (ez igaz eddig) és a' másikat egy okos Vezér alatt (ezt *B. de Vinsnek* mondják hogy völt) *Bányaluka*-felé meg-indította, hogy titkos úton meg-szűnés-nélkül útozna, mely utolsó Vezérnek egy bé-petsételt Levelet adván kezébe, azt parantsolá, hogy addig a' Levelet fel-ne bontaná, mig 3 — 18 fontú gollyóbifos ágyú-lövéseket nem hallana, akkor pedig fel-bontván a' Levelet, az abban találta-

tott

tott parantsolatot tökéletesen tellyesíteni el-ne műlatná. Feidmarsal *Laudon* a' *Grádiskai* útnak közepéből sebess lépésekkel *Bányalukának* fordúlt. Midön ezt a' Törökök észre-vették, mindjárt egész erővel a' Várból eleibe ki-takarodának, hogy a' Várhoz közzel ne-botsáttassák. Ekkor *Laudon* a' petsét fel-szakasztására jelül adott ágyukat a' Városra ki-lövetvén, magát kezdette visszavonni a' Törökök elöl tettető félelemmel, kit a' *Bányalukából* ki-jött Törökök egész indulattal követnek. Az alatt, azon Vezér, ki a' más részét Vezérli vala más-felől a' Tábornak, az ágyu-szóra fel-bontván a' Levelet, ezt a' két szót találja benne: *egyenssen-bé Bányalukába*. Ezen Vezér a' parantsolatra sebessen *Bányalukába* nyomúlván, minden Vár-kapukat nyitva találta, és a' Várat meg-szállá. Midön *Laudon* gondolná, hogy már a' Vár meg-van véve, meg-áll a' Törökök előtt való hátrálásban, és kemény tüzet adata azokra, ugy annyira, hogy a' Törökök visszavonni a' magok Vár-fokaikra tett ágyuik alá kéntelenítettének; de midön szinte a' magok kapuikhoz érkeznének, a' magokok tulajdon ágyuik által közzöntetének, és így két tűz-közé szorítottván, rész-szerént el-vesztenek, rész-szerént szaladásal mentették-meg életüket — és így leve *Lzudon Ura Bányalukának*. Ezen hir hazugságnak igen szép; de igazságáról az áljon jót, a' kinek tetszik.

Béts: „Egy 18-dik Septemberben költ F. rendelés-szerént a' parantsóltatik, hogy egy Orvos Doktor-is ennekutánna Vármegyék' vagy Városok' *Fizikuszi* nem lehetnek, hanem ha annak előtte leg-alább-is egy két esztendejig a' közönséges betegek házában nagy haszonnal gyakorlották magokat. Béts 23. Octob. 1788. — *Szegedről* 18. Ocob. „A' Törökök tsak 147 helységet pusztítottanak-el a' Bánátban, és sok gazdag Familiáknak koldús tarisznyát vetettek a' nyakokba. A' *Méhádiái* Ser-főző egyedül 100-ezer forint árra kárt leg-alább-is vallott. Tegnap vevé azt az örvendetes izenetet *Szegeden*, hogy mennyen haza *Méhádiába*, és te-
kin.

kintse-meg a' maga seres kardjait; ugyan tegnap a' T. T. Minorita Atyák-is a' magok *Konventjekhez Lugostra* vissza-költöztenek. — Mely nagy károkat tettenek légyen itt az Oláhok, mindenek-előtt tudva vagyon. Két *Lugosi* Lakós, kik itt *Szegeden* valának, de megint vissza-költöztenek, tsak a' Borban, mellyet ezen Gonosztévők szabad tsapra vettenek 's el-prédáltak 40-ezer forintnyi kárt vallottanak. F. M. L. Gróf *Szoró* Urnak Felesége, ki nek itten vala háza és jofzága, házat minderét elvesztette, és mintegy 20-ezer forintnyi kárt vallott. Már most forr ezen Gonosztévőknek bünök' büntetése torokra; mert itt az Oláhot ha leg-kisebb tolvajságban találják-is leg-ottan minden kegyelem nélkül fel-akasztják; a' honnan minden fél-mért-földre láthatunk ezen környéken olyan három ágú fákot, mellyeken iliyetén vad-gyümölcsök bővön termenek, 's függenek. Midön a' Bánátbéliek ki-bújdostanak vala ez ellenség elöl, itt egyszeriben olly nagy óltsóság támodott, hogy mindent fél-árron lehet vala venni; mert, minthogy ugy tartatott, hogy az ellenség tsak 10 mért-földnyire vólna töllünk, ki-ki árúlja vala mindenét és a' Piatzok ugy teli valának mindennel, hogy azokon alig lehet vala járn. Egy ökröt 10 és egy tehenet 6 forinton lehetett venni; hát még a' lábotlan dolgok, mellyeket el-nem lehet vala hajtani! — tsak gondolhatni mely óltsók vóltanak. Már most minden-féle eleségbéli termések olly nagy fokasággal gyűjtetnek ide, hogy már alig lehet azoknak helyet találni; a' Templomok-is fenekig meg-töltöttetnek ezekkel, és a' Segestyében tiszteltetik az Isten, tsak gabona 600-ezer mérő hordatik ide. — *Novinak* meg-vétele tsak 900 egynéhán emberünkbe került, a' közönséges Levelek-szerént — 36 ágyukat, igen sok lentsét, kofót, kávét s. t. találtunk benne — tehát tsak harmadába sem került, mint *Dubitza*.